

Komunitní energetika by mohla probudit větší zájem o větrné elektrárny

Viktor Votruba

viktor.votruba@hn.cz

HN 19.6.2024

Zavedení komunitní energetiky se v Česku s lehkým klopýtáním blíží. Půjde například o sdílení elektřiny, kterou si na střeše jednoho domu vyrobíte a do druhého pošlete. Nejvíce natěšené jsou na ni obce, které takových střech – na úřadech, školách a dalších domech – mají mnoho.

„Starostové se na to těší, dělají přípravy a projekty. Bude to ale mít postupný náběh, tak jak nám to legislativa dovolí,“ řekla Radka Vladyková, výkonná ředitelka Svazu měst a obcí ČR. Co do rozsahu a volnosti sdílení bude již letos v létě Česko nejdál ze všech evropských států. „I když to asi zní strašně, pomohla nám v tom energetická krize, jinak by v Česku taková forma zákona nebyla prosaditelná,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL) v panelové diskusi věnované komunitní energetice v rámci konference Udržitelná budoucnost obcí.

Podle energetického zákona lex OZE II se má komunitní energetika v Česku spustit od 1. července, reálně to ale bude o něco později. K funkčnímu sdílení je potřeba i takzvané Elektroenergetické datové centrum (EDC). To 11. června předložilo do připomínkového řízení Energetickému regulačnímu úřadu svůj řád. Jeho schválení je podmínkou pro spuštění sdílení elektřiny. Pokud půjde schvalovací

proces dobře, se zahájením sdílení EDC počítá od letošního srpna. Už teď ale mohou zájemci začít s přípravami.

Komunitní energetika může v Česku vést i k větší výstavbě větrných elektráren, kterých je v tuzemsku jen něco málo přes 200. Přitom podle nedávné studie think-tanku Fakta o klimatu jsou větrníky nejlevnějším zdrojem elektřiny. Jenže jejich budování často naráží na odpor obyvatel, kteří je na území svých obcí nechtějí. Problém je, že v nich nevidí výhody, které přinášejí. S komunitní energetikou je ale mohou pocítit přímo na rozpočtu svých domácností, protože levnou elektřinu z nich využijí.

„Tato nová energetika a vše, co se jí týká, totálně změní mindset celé energetiky. Z centrálně řízených zdrojů vlastněných relativně malým množstvím ekonomických subjektů přejdeme na decentralizaci a umožnění toho, že podíl na energetice v Česku bude moci mít každý občan,“ sdělil Hladík a připomněl, že zcela právem se tento zákon stal zákonem roku 2023.

I podle Martina Bursíka, bývalého ministra životního prostředí a nynějšího prezidenta Evropské federace obnovitelných zdrojů energie, je česká novela zákona (lex OZE II) věnovaná komunitní energetice na nejvyšší úrovni v Evropě. „Nevím o tom, že by jinde v Evropě

Větrných elektráren je v Česku zatím jen něco málo přes 200. Zavedení komunitní energetiky by to mohlo rychle změnit.

Foto: Shutterstock

takevový model měli,“ uvedl Bursík. Česko je podle něj výjimečné tím, že umožňuje i institut takzvaného aktivního zákazníka, v rámci nějž si člověk může elektřinu posílat na jedenáct předávacích míst a vyroben kdekoliv po Česku. Elektřinu tak může sdílet například jedenáct domácností a posílat si ji mohou i třeba z chalupy do bytu. Podstatné je, aby se výroba a spotřeba sešly v čase. Chytré a průběhové elektroměry výrobu a spotřebu budou měřit v patnáctiminutových intervalech.

Smyslem komunitní energetiky by ale měla být hlavně lokální výroba a spotřeba tak, aby se elektřina nemusela posílat na dlouhé vzdálenosti. „Moc nevěřím komunitní energetice, kde se někdo z Aše spojí s někým z Ostravy, Brna či Liberce. To by neměl být její cíl. Nejlepší sdílení funguje právě uvnitř obcí,“ věří Ján Lučan, člen představenstva skupiny ČSOB.

V ideálním případě by měla být lokální výroba a spotřeba také finančně zvýhodněna v podobě nižších poplatků za distribuci, které tvoří až polovinu celkové ceny elektřiny. Jenže

to v českém nastavení komunitní energetiky zatím zohledněno není. Tento nedostatek obce často kritizují. Podle starosty Slavičína Tomáše Chmely (KDU-ČSL) je to ale pochopitelné, s touto úlevou by komunitní energetika v Česku mohla zažít revoluci a vyrůst tak rychle, že by to mohlo způsobit problémy stávající distribuční síti.

„Například naše město má svou síť tepla a tam si také nemůžeme dovolit jakékoliv výkvy. Ohrožují síť jako celek. Když se odpojí jeden bytový dům, naruší to ekonomiku celku a zvedne cenu tepla,“ uvedl Chmela, podle nějž by něco podobného mohlo nastat v elektrické síti.

Při přípravě zákona o komunitní energetice se i o lokálním zvýhodnění distribučních poplatků jednalo, nakonec to ale neprošlo. Konkrétně zástupci KDU-ČSL patřili mezi ty, kteří to navrhovali. „Bohužel se nám tento model, který funguje v sousedním Rakousku, nepodařilo prosadit,“ reagoval Hladík. Do budoucna by to ještě rád změnil.